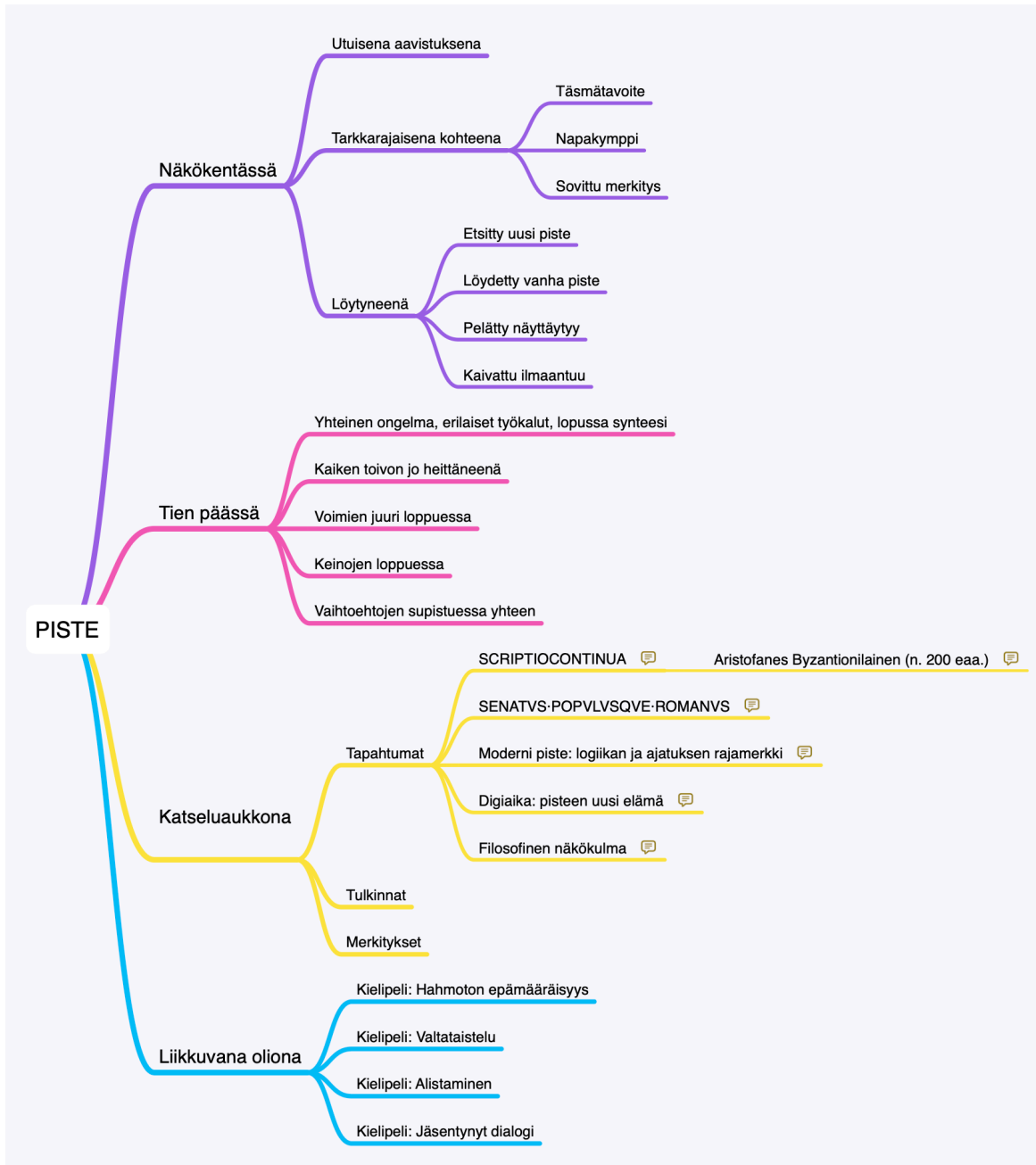

PISTE

Kari Pääskynen

23. toukokuuta 2026

Alussa oli sana. Lopussa piste.

Keveys on juuri tässä[.] Tein pisteestä numeron. Hakasulut heittivät keveyden ulos ovesta. Mutta nyt keveästi eteenpäin. Pisteestä ei tehdä numeroa. Piste merkitys ei ole kutsu barrikadeille, johonkin on. Ikivanha Veda-perinne lupaa: Pisteessä olet luomisen alussa, siemen, josta elämänviiva lähtee itämään. Runollisuus oli tässä. Piste.

Piste voi olla reikä, josta silmää siristämällä katsotaan kaukaisuuteen. Ylös, avaruuksiin, alas, omiin syövereihin, eteen, tulevaisuuteen, taakse, menneisyyteen, vasemmalle ja oikealle, toisiin ihmisiin. Piste löydettiin katseluaukkona n. 200 eaa. *Aristofanes Byzantionilainen* keksi erotella peräkkäin laitettut sanat pilkuilla ja pisteillä. Vielä Roomassa kirjoitettiin: SENATVS·POPVLVSQVE·ROMANVS. Moderni piste muuttui todelliseksi katseluaukoksi, kun siitä tuli logiikan ja ajatuksen rajamerkki. Olet tässä. Huomenna olet. Kuten havaitaan, silmä odottaa kahta lisäpistettä. Piste uusi elämä katseluaukkona kehittyi digiaikana.

<http://kissamainen-olo.fi> .

Ilman .fi päätettä bittiavaruus pysyisi suljettuna.

Chatgpt -tekoälysovellus suoltaa pisteelle filosofisia merkityksiä:

”Pisteessä historiassa näkyy syvä muutos ihmisen suhteessa ajatteluun:

- Antiikki: piste auttoi ääntä ja puhetta.
- Keskiäika: piste auttoi lukemista.
- Moderni aika: piste jäsensi rationaalista ajattelua.
- Digiaika: pisteestä tuli myös tunne- ja sosiaalinen signaali.

Melkein voisi sanoa: Pisteessä historia on samalla tietoisuuden organisoinnin historiaa.”

Piste voi olla näkökentässä. Kun pisteessä erottaa näkökentässä, se voi kutsua utuisena aavistuksena: täällä on ehkä jotakin tärkeää. Pisteeseen keskittyvät toiveemme ja tavoitteemme. Piste saattaa erottua tarkkarajaisena kohteena. Silloin koemme jotakin hyvää: on löytynyt täsmätavoite, saatu napakymppi tai sovittu merkitys. Joskus piste on

näkökentässämme löytyneenä mahdollisuutena. On etsitty uusi alku, aloituspiste. On oivallettu vanhan, jo aiemmin löydetyn pisteen arvo. Joskus mahdollisuus kääriytyy pelätyn näyttäytymiseen: tästäkin selvittää. Kun kaivattu ilmaantuu, piste näkökentässä tarkentuu hyvistä enteistä vahvistetuksi uutiseksi.

Joskus piste on tien päässä. Ensin kohdataan yhteinen ongelma, joka ratkaistaan sopivilla työkaluilla. Lopuksi löytyy yhdistelmä, johon uskotaan ja joka ratkaisee ongelman tai auttaa sopeutumaan siihen. Joskus kaikki toivo on pitänyt heittää, mikään ei onnistu, kaikkea on yritetty, voimat ovat loppuneet. Silloinkin piste valaisee tienoon: se on tien päässä, merkinä uudesta, jota ei vielä aavista. Keinot ovat ehkä vähissä, lopulta ollaan poliittisessa puhetavassa: on vain yksi vaihtoehto. Ei, se ei todellakaan ole ratkaisu!

Liikkuva piste voi olla kulkuneuvon valo pimeydessä. Ajattelen kuitenkin neljää liikkumisen tapaa eikä mikään niistä liity liikenteeseen. Mielessäni vilahtelee *Ludwig Wittgensteinin* kielipelejä. Ne voivat olla alinomaa liikkeessä, kun puhumme toisillemme. Valtataistelu on kielipeli, jossa vallan käyttäjän suurin huoli on menettää ratkaisevan pisteen paikka. Piste edustaa valtaa, ja valta on aina vaarassa. Alistamisen kielipelissä toinen sanoo, miten asiat ovat ja mitä tehdään ja piste. Sen sijaan jäsentyneen dialogin kielipelissä piste on sekä tauko että lupaus: odotan, mitä sinä ajattelet tässä, olen valmis kuuntelemaan. Liikkuva piste ilmaantuu kielipelissä, jota voisi kutsua kartteluksi, hahmottomaksi epämääräisyydeksi, tosiasioiden kieltämiseksi. Milloin tavoitellaan tuota, milloin moititaan noita, milloin puuskahdetaan tästä, milloin... Jokaisen epämääräisyyden päättää piste, joka ei jää odottamaan kommenttia vaan toista yhtä epämääräistä ääntelyä. Sillä ääntelyksi tällaista kielipeliä kutsun.

ntialaisessa Veda-perinteessä piste on luomisen alku, siemen, josta viiva lähtee itämään. Tämä kuvataiteilijoille tuttu näkökulma on viehko. Sijoitan sen ohikiitävään tuokioon. Kohtaan pienen lapsen. Tilanne voi olla mikä tahansa: Haluan auttaa lasta. Mieleni tekee ojentaa häntä. Toivon välittäväni hänelle rakkauteni. Vedän hänet mukaan leikkeihin. Niin ja noin, tämä hetki on sisällöstään riippumatta juuri se hetki, jolloin viiva voi lähteä itämään. Yhteys, luottamus, läheisyys, turva, juuri noita hyvän viivan värejä.